Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Та ладом
Та добрим складом
хоч на час,
Хоч на годиночку у нас
Ту вінценосную громаду
Покажем спереду і ззаду
Незрячим людям.

Тарас ШЕВЧЕНКО

25 (440)
20 червня 2013 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

КОЛОНКА РЕДАКТОРА

МАНКУРТИ

Почну із факту не місцевого, а з серцевинної України. Прикра звістка надійшла з історичного клубу «Холодний Яр», який очолює відомий дослідник нашої історії і письменник Роман Коваль. Досліджуючи історію визвольної боротьби за волю і долю України він дійшов висновку, що село Головківка Чигиринського району, що на Черкащині, давало синів-вояків до гайдамацьких загонів Максима Залізняка, війська Богдана Хмельницького та до полку гайдамаків Холодного Яру Василя Чучупаки. У лютому 1920 року через село проходив Перший зимовий похід армії УНР під проводом Михайла Омеляновича-Павленка. У складі його був і поручник Юрко Городянин, більше відомий як письменник Юрій Горліс-Горський, який згодом написав історію холодноярського руху…

Зважаючи на історичну важливість цього місця для українців Роман Коваль запропонував сільській владі за кошт клубу «Холодний Яр» поставити в цій місцині пам'ятник братам Чучупакам, Юрію Горліс-Горському, а в їхніх особах – усім борцям за волю України.

І що ж? Місцева, здавалося б українська, влада в особі сільського голови Н. Вакуленко і її заступника Г. Дарієнко (які українські прізвища!) і депутатів сільради глибокодумно почухавши потилиці сесійно ухвалили: «Відмовити історичному клубу «Холодний Яр» у встановленні пам'ятника борцям за волю України». І ще: контроль за виконанням, себто за невиконанням – не встановленням пам'ятника поклали на комісію з гуманітарних питань – освіти, культури, духовності…

Отакої! Пригадую ще в донезалежні часи видатний казахський письменник Чингіз Айтматов у романі «І довше століття триває день» описав, як окупанти упокорювали поневолені народи і з дітей вирощували манкуртів, які забували своє родинне джерело, свого батька і неньку й ставали їхніми катами та цінувалися вище рабів. Заарканеним малим хлоп'ятам наголо брили голови, надягали на них щось подібне на шапочку зі свіжої верблюжої шкіри, зв'язували руки і ноги, приковували колодку й так залишали в пустелі. Шкіра зсихалась,а волосся, яке крізь неї проростало, спричиняло такий нестерпний біль, що людина назавжди втрачала пам'ять, забувала про родину і в ній прокидалася злоба йненависть до землі, на якій народилась.

Якими ж духовними обручами сковували голови тих депутатів, які виступають проти увічнення пам'яті своїх дідів і батьків: яким шипованим обручем сковували голови депутатів Черкаської міськради, які відмовились перейменувати кілька вулиць іменами тих же холодноярців? Якими ж духовними обручами чи обітницями донині сковані міські та сільські громади і їхні очільники багатьох і багатьох населених пунктів, де донині бовваніють пам'ятники комуністичним вождям, де організаторів знищення УНР, голодомору, політичних репресій і до сьогодні славлять назви вулиць, проспектів, майданів?

Дехто застерігає, що не потрібно дивитись у минуле, не можна йти вперед із поверненою назад головою. Але як можна йти вперед із таким аґресивно антиукраїнським духовним спадком? Маємо усвідомити інше. Як свого часу писала Олена Теліга, вшановуючи українських героїв, піднявши їх маяками на найвищі п'єдестали, вони освітлюватимуть нам шлях у майбутнє. І може, від того чистого світла прозріють манкурти, і впадуть духовні обручі, розкуються заковані люди… Віримо, що час цей гряде.

Богдан ВІВЧАР

ПОЛІТЖИТТЯ

НАРЕШТІ ОБ'ЄДНАЛИСЯ

Учасники майданного об'єднавчого з'їзду переобрали Юлію Тимошенко головою ВО «Батьківщина», а головою політради партії за особистою рекомендацією лідерки обрали Арсенія Яценюка. «Я довіряю Арсенію. Бачу, як йому важко. По ньому прямою наводкою б'ють і свої, і чужі. Але він уміє тримати удар, він – боєць і до того ж інтелектуальний, сучасний, патріотичний політик…», – наголосила Ю. Тимошенко у зверненні до делеґатів об'єднавчого з'їзду, яке зачитала її донька Євгенія Тимошенко.

Першим заступником голови партії і керівником центрального штабу став Олександр Турчинов, його заступником – Сергій Соболєв. Відтак заступниками голови партії «Батьківщини» обрали рухівця Бориса Тарасюка, Олександра Абдуліна, Сергія Власенка, Лілію Гриневич, Андрія Іванчука, Андрія Кожем'якіна, Івана Кириленка, Григорія Немирю, Сергія Пашинського, Андрія Пишного, Павла Петренка, Ярослава Федорчука. Всі ці партійці, а також наш земляк Дмитро Шлемко увійшли до складу президії політради партії.

ТРАДИЦІЇ

ПОЛОНИНСЬКЕ ЛІТО-2013

Традиційно в урочищі Запідок Верховинського району відбувся фестиваль «Полонинське літо-2013». На представницьке гуцульське свято пошанування вівчарської праці завітали майже п'ятнадцять тисяч гостей не лише з різних областей України, а й Румунії та Польщі.

З вівчарством на Верховинщині, яке стало своєрідним символом гірського реґіону, на думку директора департаменту аґропромислового розвитку облдержадміністрації Івана Андріїшина, пов'язане практично все: побут, культура, виробництво речей повсякденного вжитку, продуктів харчування.

«На Прикарпатті овець небагато, десь біля 34 тисяч. Великих господарств, які займаються розведенням овець, в області теж мало. Щоправда, прикарпатські вівчарі, відроджуючи добру справу, покладають великі надії на втілення Міжнародного проекту «Карпатський Редик», розпочатого у травні. Всіх полонин у нас 9,3 тисяч гектарів, з них ми віддали 5,4 тисячі гектарів в оренду, сказав журналістам з області голова Верховинської райдержадміністрації Василь Гондурак. За його словами, до осені планують відкрити на полонинах два комплекси з повним циклом виробництва.

В урочистостях взяли участь голова обласної ради Василь Скрипничук, заступник голови облдержадміністрації Василь Брус, народний депутат України Василь Гладій. Найкращих вівчарів Верховинщини нагородили обласними та районними грамотами.

Як запевняють в облдержадміністрації, вівчарство має державну підтримку, однак сучасні вівчарі змушені працювати в умовах, коли бракує ринків збуту продукції, відсутні нові стандарти її якості для індивідуальних господарств, є потреба в удосконаленні механізмів паювання земель, започаткуванні суттєвої державної дотації, що зможе полегшити важку вівчарську працю.

На святі були щедро представлені плоди вівчарства. Кожен міг придбати тут смачні масло, вурду, бринзу, будз. Також була нагода «при святі» посмакувати самобутніми гуцульськими стравами, приготованими щедрими, гостинними, працелюбними господинями Верховинщини.

Не обійшлося на полонинському святі й без виставки-продажу декоративно-ужиткових виробів: прикрас із бісеру, дерев'яних сувенірів, вишиванок, старовинних тарелів, сорочок з бабусиної скрині та яскравих рушників.

Н. К.

НОВИНИ УКРАЇНИ І КРАЮ

Брак не пройде

Венеціанська комісія не схвалила закон «Про Всеукраїнський референдум» і проект закону про вибори народних депутатів. Ця неґативна реакція не стала несподіванкою. В опозиції згідні з висновками комісії, мотивуючи це тим, що закон про референдум виключає парламент з процесу ухвалення рішень.

США: Тимошенко – волю!

На розгляд сенату США внесли резолюцію з вимогою звільнити Юлію Тимошенко на виконання рішення Європейського суду з прав людини. В документі, окрім цього заклику, звучить і звернення до ЄС «визначити звільнення Тимошенко важливим критерієм для підписання угоди про асоціацію». Сенатори висловили стурбованість і розчарування з приводу продовження політики вибіркового правосуддя в Україні.

**ШАНОВНІ КРАЯНИ!
ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!**

Триває передплата на газету «ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».

Передплатний індекс – 91083.

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):

***на місяць – 5,93 грн.,
на півроку – 22,83 грн.,
на рік – 44,46 грн.***

ЦИТАТА ДНЯ

«Люди не готові жити у цій пародії на державу, у них вкрали Україну. Фактично символом нинішньої влади стали два генномодифіковані Вадіки – Колесниченко і Румин».

Екс-міністр внутрішніх справ Юрій ЛУЦЕНКО

КОНФЕРЕНЦІЇ

Відбулася конференція Івано-Франківського ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

ДЕЛЕҐАТАМ ДАЛИ НАКАЗ

Перед початком дискусії голова обласного об'єднання Степан Волковецький вручив медалі «Будівничий України» голові Рожнятівського РМО Любомиру Михайліву та активному просвітянину зі Снятина Василеві Харитону. Він нагородив також дипломами й преміями переможців обласного конкурсу імені Марійки Підгірянки просвітян – поета Івана Павліху з Калуша, директора школи села Новоселиця Снятинського району Миколу Калачика та дитячий ансамбль «Коралі» з міста Вишгород, що на Київщині.

Як відомо, у вересні у Києві буде проведений IX з'їзд ВУТ «Просвіта». За виділеною квотою область представлятиме п'ять делеґатів. Після дискусії та обговорення пропозицій делеґатами на з'їзд обрали С. Волковецького, О. Береговського – голову Галицького РО, В. Глаголюка – голову Коломийського РМО, В. Грицюка – голову «Молодої Просвіти» Бурштина, О. Тебешевську – заступника голови Калуського РМО.

Делеґатам з'їзду дали наказ відстоювати на ньому українські цінності, діяти наполегливо й патріотично.

З другого питання порядку денного голова ОО ВУТ «Просвіта» С. Волковецький поінформував про підготовлену на затвердження сесією обласної ради реґіональну цільову програму «Просвіта: XXI століття» на 2013–2016 роки. Нею передбачені дії всіх суспільних структур з розвитку просвітянського руху, сприяння цьому процесу місцевої влади. У ній закладені й можливості певної фінансової підтримки організації. Йдеться про те, що «Просвіта» з самого початку діяла, опираючись на широкий загал і підтримку громад. Делеґати схвалили проект і рекомендували сесії обласної ради ухвалити його як документ до дії.

Йшлося також про підвищення активності членів Ради й Правління. Відзначалося, що з різних причин не всі беруть належну участь у просвітянських заходах, долучаються до їхньої організації. Із цих міркувань із членів Правління вивели В. Олійника, В. Турчина, а з членів Ради – О. Мечеву, І. Куравського, В. Турчина.

Надали статус «Почесного члена «Просвіти» ветерану ОУН–УПА М. Симчичу.

Затвердили членство Д. Захарука у Правлінні.

Обговорюючи політичну ситуацію і дії народних депутатів від Прикарпаття, Богдан Борович у зв'язку зі зрадництвом депутата фракції «Батьківщина» В. Купчака запропонував розпочати акцію відкликання його з ВРУ через зраду виборців. Конференція доручила Б. Боровичу підготувати відповідні звернення та акції.

Схвалили ініціативу створення неформального Коломийського кущового об'єднання просвітян, до якого увійшли Снятинське, Городенківське, Косівське та Верховинське РО для координації спільних дій при проведенні тих чи інших акцій і суспільних заходів. Рекомендували добрий досвід за можливості поширити на реґіон Івано-Франківська і Калуша.

Д. Захарук запросив усіх на духовну прощу 30 червня до Маріямполя Галицького району. Бажано прибути з родинами, малими дітьми, аби спільно припасти до духовного джерела.

На завершення конференції С. Волковецький закликав активізувати діяльність осередків у зв'язку з підготовкою до з'їзду ВУТ «Просвіта», особливо акцентуючи увагу на захисті української мови, культури, звичаїв і традицій, у духовній царині.

Теодор ДРОВНИЧ

ІСТОРІЯ І Я

ЯК КРИМОМ ТОРГУВАЛИ

Нині ледь не модним стало в Росії при згадуванні Криму викликати з глибин пам'яті сите артеківське дитинство. При цьому особливо ганьблять Микиту Хрущова за те, що «віддав півострів хохлам». Гадаю, дарма так злословлять: все могло скластися й набагато гірше. Адже на місці Криму міг бути й… 51-ий штат США або ж те, що нині називають державою Ізраїль. Саме так потрактував у газеті «Арґументи і факти» ті події солідний публіцист, до якого українські журналісти ставилися з повагою, міністр преси та інформації (1990–1992) Міхаїл Полторанін. При цьому він потверджував: тему досліджував, послуговуючись різноманітними совєтськими і зарубіжними архівами.

ЗА 20 «ЛИМОНІВ» – ПІВЦАРСТВА

Те, що отримали «червоні» з закінченням громадянської війни, було лише тінню від колишньої царської Росії. Навіть Крим – перлина півдня – виглядав чимось середнім між цвинтарем і звалищем. На його відновлення потрібні були чималі гроші. А де їх узяти?..

На щастя чи на біду, але до Совєтської Росії в ті роки ринули зарубіжні інвестори. Серед них у 1922 році були й представники єврейської фінансової організації із США «Джойнт». Вони стали просувати ідею створення в Криму єврейської автономної республіки. У Сімферополі створили філію банку «Аґро-Джойнт». За короткий час виросло до 150 єврейських поселень. У листопаді 1923 р. керівник єврейської секції РКП (б) Абрам Брагін подав до Політбюро проект рішення про створення в Криму не автономної, а вже повноправної «совєтської соціалістичної єврейської республіки».

Справа зрушилася з місця – для поселенців виділили 132 тисячі гектарів кримських угідь. Отримавши інформацію про те, що в Криму більшовики відкрили філію «землі обітованої», туди почали прибувати євреї з усієї Росії. 19 лютого 1929 року був підписаний договір між «Джойнтом», який тоді за відсутності дипломатичних відносин із США представляв… Америку, і Центральним виконавчим комітетом РСФСР.

Документ мав гарну назву – «Про Кримську Каліфорнію» із чітким визначенням обов'язків сторін договору. Приміром, «Джойнт» виділяв СССР по 1,5 млн. доларів щорічно (до 1936 р. отримали 20 млн.). Під цю суму ЦВК залишив у заставу 375 тисяч гектарів кримської землі. Їх оформили в акції, котрі купили понад 200 американців. Серед них – політики Рузвельт і Гувер, фінансисти Рокфеллер і Маршалл, генерал Макартур… Передбачалося, що всі суперечки за цим договором повинні будуть вирішувати в Третейському суді німецького Ґейдельберґа.

Цікава деталь: гроші надходили до єврейських переселенців безпосередньо через «Аґро-Джойнт», минаючи совєтський бюджет. За них купували техніку, інвентар і продукти. Така, на їхню думку, несправедливість підштовхнула до протестів татар, болгар і греків, які замешкали в Криму давно, німців і українського населення. Дійшло до того, що на одному із засідань Політбюро Й. Сталін заявив, що «Кримська Каліфорнія» нічого не дає країні, крім національної міжусобиці». Він запропонував проект закрити. Що й зробили.

БЕЗУСПІШНИЙ ГЕНДЕЛЬ

Історія з «Кримською Каліфорнією» знову випливла в розпал Другої світової війни. У 1943 р., як відомо, відбулася Тегеранська конференція. Рузвельт у розмові зі Сталіним повідомив, що невдовзі його адміністрація матиме проблеми з постачанням до СССР по лендлізу, якщо проект «Кримська Каліфорнія» не буде реанімований. Про це повідомляло доволі поінформоване джерело – Мілован Джилас, майбутній віце-президент Юґославії. Із Йосипом Броз Тіто вони таємно прилетіли до СССР. В особистій розмові зі Сталіним поставили конкретне запитання: чому навесні 1944 року з Криму депортували татар? За словами М. Джиласа, Сталін зіслався на дане Рузвельту зобов'язання розчистити Крим для єврейських переселенців.

«Вождь народів», мабуть, розумів: американці просувають кримський проект не в інтересах совєтських євреїв, а маючи свої геополітичні цілі. Однак тяжкі обставини змушували маневрувати, і торг навколо «Кримської Каліфорнії» тривав. Сталін наполягав на тому, що це державне утворення повинно перебувати в складі СССР, маючи статус автономної республіки (керівником збиралися призначити Лазаря Кагановича), і хотів отримати 10 млрд. доларів кредиту на відновлення економіки країни. Гроші нібито пообіцяли, але за умови виходу Криму зі складу СССР. У підсумку все знову заглохло. Але це не стало кінцем історії битви за Крим…

ХИТРИЙ ПЛАН ХРУЩОВА

1954 рік мав стати часом остаточної розплати за старими боргами. Американці вважали, що над СССР ще висить двадцятимільярдний кредит. Хоч у рахунок його погашення Ізраїлю через «Джойнт» для війни з арабами передали багато трофейного німецького озброєння. Вашинґтон міг вимагати кримських земель. І тоді нове колективне керівництво СССР – Хрущов, Булганін, Маленков, Молотов, Каганович – вирішило підстраховатися…

Восени 1953 р. Хрущов відвідав Крим. Півострів справив на нього гнітюче враження. Він повернувся до Києва, де довго вмовляв керівництво УССР… прийняти Крим під свою юрисдикцію. Українські товариші брати півострів не хотіли – їм і без цього вистачало післявоєнних проблем. Але Хрущов умовив-таки українських лідерів, і тоді за старий совєтський борг мала б уже відповідати… УССР. Але, передаючи півострів, Москва залишила за собою головну базу Чорноморського флоту – Севастополь. Щоправда, по-справжньому Кримом Київ почав займатися аж після розпаду СССР.

Щодо Хрущова, то він, очевидно, вважав, що знайшов ідеальний хитрий спосіб, щоб перехитрити США та їхнє єврейське лобі.

Отож нині Крим юридично належить Україні з усіма його проблемами і з їхнім поступовим розв'язанням. А московським ностальгійникам залишаються реваншистські заяви з плачами за Крим. Керівник виборчого штабу Путіна під час президентської кампанії в Росії С. Говорухін заявив: «Україна була б справжньою, а не показною сестрою Росії, якби при поділі СССР знайшла можливість повернути Росії Крим або хоча б Севастополь. Але сучасна Україна не була б Україною, якби виявилася здатною на такий жест доброї волі».

Наш мудрий народ стосовно таких випадків здавна казав: «Якби на вербі росли гриби, то до лісу не ходили б».

Б. Ф.

УКРАЇНА І ДІАСПОРА

ДУХОВНИЙ ТЕРОРИЗМ

Хамство режиму Януковича не знає меж. Мало було закону про мови, закриття українських шкіл, виправляння підручників з історії. Тепер вони взялися за українську діаспору.

Мережа шкіл українознавства, створена по всьому світу вихідцями з України, вже багато років служить справі виховання молоді в патріотичному дусі, збереженню традицій і мови. До цієї благородної справи долучаються найліпші уми нації – вчені, філософи, поети, літературознавці, музиканти й інші. Українська суботня школа поряд із церквою була і є найважливішим складником у житті української громади в діаспорі.

Мова – це основа самоусвідомлення особистості. Говорити й мислити рідною мовою – це один із найважливіших способів вираження внутрішнього світу людини, утвердження її самобутності. Практика державотворення теж говорить за те, що мова – це першооснова механізму закладення підвалин сильної, дійсно незалежної держави. Про це добре знають вороги України – і зовнішні, і внутрішні.

Останніми часами люди Януковича, які сидять у різних дипломатичних інституціях активізуються у ділянці «допомоги» українським еміґрантам. Так, в Іспанії – в місті Алькордан, що біля Мадрида, ввели російську мову в школі українознавства. Протести вчителів не мали жодного позитивного результату. Ба більше, протестувальників просто звільнили з роботи. Не дало нічого і звернення до посла України Сергія Погорельцева. Мабуть, нічого не дасть і звернення до Верховної Ради України – зрада національних інтересів нині стає основою міжнародної і національної політики. Далі – більше. В Португалії, у її столиці Лісабоні також розділили школу українознавства на дві – українську «Дивосвіт» і російськомовну «Родіна».

З грудня 2012 року міністр освіти підписав наказ про проведення Всеукраїнського конкурсу з російської мови «Лукоморье». З вересня 2013 року в українських школах перестануть викладати предмет «Етика». Не припиняється конфлікт між Міністерством та Києво-Могилянською академією. Причина – мовна проблема.

Чи все це марення міністра Дмитра Табачника? Чи не для знищення системи шкіл українознавства він організував Міжнародну українську школу? Чи не допомагає він президентові Росії Володимиру Путіну, який виділив два мільйони євро на розбудову російських шкіл за кордоном? Не підлягає сумніву, що російська імперська політика ніколи не погодиться на існування незалежної України. Тому, всіма силами буде старатися використовувати мовне питання, щоб розсварити українців, щоб вони не могли сконцентруватися на стратегічних цілях і допомагати Україні визволятися від російського впливу.

Інакше як духовним тероризмом те, що діється, називати годі. Почалося з Європи. Невдовзі може докотитися і до Америки. Вони хочуть створити так званий «русский мір», котрого Україна є найважливішою частиною. Але не може бути жодного «русского міра» – ні там, ні тут – ніде.

Вони говорять: «Какая разніца на каком язикє гаваріть? Меня і так панімают». Дійсно, «панімают», але – не більше. Цього рівня свідомості достатньо для тваринного виживання, але не достатньо для життя людського.

Чомусь народам у старій Європі було важливо колись почати нарешті молитися своєю мовою. Чомусь важливо було створити національну поезію, національне мистецтво, національну оперу.

Щоб це було і у нас, треба мати свою школу, в якій діти можуть виплекати власний світогляд, навчитися жити й творити у суспільстві нарівні з іншими достойними поваги народами.

Рідна школа,
Нью-Йорк, травень 2013 р.

У НАШИХ КОЛЕҐ

У ЗАПОРІЖЖІ ПОСТАНЕ ШЕВЧЕНКО

Ухваленням рішення з питання затвердження робочої моделі завершився черговий етап виготовлення і встановлення пам'ятника Тарасові Шевченку в Запоріжжі. Постійна кропітка робота Шевченківського оргкомітету (який створили рішенням № 1 від 3 лютого 2011 року Запорізького обласного об'єднання Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка) впродовж майже двох з половиною років увінчалася перемогою.

Сьогодні з упевненістю можна сказати, що питання виготовлення пам'ятника Т. Шевченка для Запоріжжя набуло незворотного напряму, адже нарешті ми маємо модель скульптури, затверджену спеціальною комісією при міській раді, у яку входять голова ЗОО ВУТ «Просвіта» Олег Ткаченко та професор КПУ Зіновій Партико.

Галина ЄГОРОВА,
Прес-центр ЗОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка

АҐІЙ!

«САМ ДУРАК», або ЯК «ВІДМАЗУВАТИ» ВЛАДУ

Штаб Партії реґіонів розсилав своїм народним депутатам повідомлення, в якому всім реґіоналам детально виписали рекомендації, як коментувати й інтерпретувати події 18 травня, під час яких побили журналістку Ольгу Сніцарчук і фотографа Влада Соделя. Зокрема, реґіоналам наказали повідомляти, що Сніцарчук насправді сама є провокаторкою.

ЗУСТРІЧІ

ЗВІТУВАВ ПРО РОБОТУ В ПАРЛАМЕНТІ

«В умовах, коли перебуваєш в опозиції, а не у більшості, не доводиться розраховувати, що ти повсякчас успішно зможеш лобіювати інтереси рідного міста й Івано-Франківщини загалом. Але принаймні слід чинити так, щоб твоя совість була чистою, що ти зробив усе, що міг, задля жителів міста й області», – зазначив народний депутат України Олександр Сич, звітуючи перед громадою Івано-Франківська за роботу у Верховній Раді.

Жодного пропущеного пленарного засідання парламенту, 13 виступів, 10 законопроектів, більше двох сотень депутатських запитів і звернень, 15 зустрічей з виборцями й понад 250 прийнятих на особистих прийомах громадян – такий його доробок.

Як зазначив депутат, основою діяльності свободівців у парламенті є «Програма захисту українців». На сьогодні нардепи від «Свободи» вже розробили 103 законопроекти і 68 постанов. Аби їх ще ухвалили…

ФЕСТИВАЛІ

У ГОРОДЕНЦІ СЯЯЛИ «ДНІСТРОВІ ЗОРІ»

У Городенці відбувся міжреґіональний XX етнографічний фестиваль «Дністрові зорі». Не тільки автентика з Покуття, Буковини, Поділля, а й сучасні українські пісні й танці чарували присутніх. Конкурсні програми представили аматори з Заліщиків і Заставни, які поряд з городенківцями є засновниками фестивалю.

Відкрили фестиваль найкращі мистецькі колективи районного Палацу культури. З вітальним словом звернувся голова райдержадміністрації Іван Мороз. Потім слово мали керівники делеґацій із дружніх районів і староста Мацей Стефанські з м. Бжеґ (Республіка Польща). Заступник начальника управління культури, національностей та релігій Івано-Франківської облдержадміністрації Василь Тимків привітав учасників фестивалю від імені голови облдержадміністрації Михайла Вишиванюка. Благословили дійство отці-декани Ігор Левицький та Богдан Мороз.

Фестиваль – це не тільки свято високого аматорського народного мистецтва, що єднає і здружує райони-сусіди. На гостинній покутській землі завжди гідно шанують автентичне мистецтво. Свої роботи демонстрували народні умільці, художники, вишивальники. Свято закінчилося концертом мистецьких колективів Заліщиків, Заставни, Городенки.

ДОСВІД

НАБУТЕ – НЕ ЗАБУВАЙМО

Багато років тому творчо й пошуково працював у «Просвіті» викладач Державного технічного університету нафти і газу, нині викладач одного з вишів Варшави Валерій Височанський. Він залишив добрі основи цікавої праці при ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка. Він організував гурток (школу) з питань управлінської діяльності для студентів Івано-Франківських вишів. Десь біля 18 осіб слухали виступи викладачів і дискутували в час обговорення тем. Бачачи такий інтерес і рівень логічного, творчого мислення цих слухачів, і я погодився свого часу провести три заняття з питань управління школою з тем, які знав ґрунтовно. На жаль, ця добра ідея і робота гуртка була занедбана за браком викладачів-ентузіастів, які б безоплатно проводили лекції чи кваліфіковані бесіди. Як на мою думку, доцільно відновити роботу такого чи подібного за тематикою гуртка при обласному об'єднанні «Просвіти».

Варто голові об'єднання Степанові Васильовичу наполегливо рекомендувати науковцям, які є членами обласного Правління ВУТ «Просвіта» створити доцільний для сьогодення гурток для студентів і організувати в ньому творчу пошукову роботу. Адже бачимо, саме в Івано-Франківську постійно відчувається брак кваліфікованих кадрів – вихідців із Івано-Франківщини на виборні посади. Бо життя сьогодні вимагає кваліфікованих фахівців у здійсненні, реалізації конкретних завдань чи-то в освіті, медицині, сільському господарстві, чи реалізації конкретних інженерних завдань. А додаткова конкретно-практична інформація студентам вишів, учням коледжів ніколи не завадить. У таких ситуаціях кожен студент, учень дбає про престиж свого навчального закладу, тому конкурсні змагання у знаннях, ерудиції – на високому рівні.

Принагідно хочу згадати добру людину, кваліфікованого фахівця Валерія Височанського. Колись славний українець Олесь Гончар писав: «Кожен українець дивиться на світ примруженими очима». Пан Височанський – підтвердження цього. Людяний і благородний, з рисами впертості й ґонору в доброму розумінні цих слів. Адже саме ці риси і зберегли нашу націю, на долю якої випала вічна тривога, вічна боротьба. Він має дар до красного письменства: творить поезії, в яких є щось повчальне для читача і спонукає до роздумів. Незважаючи на технічний фах: бездоганно пише українською і польською мовами, прокладає місток для щирих відносин між народами, історія яких століттями переплталася.

Доцільними і вартими збереження є заходи, які ініціював член обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка письменник Дмитро Захарук, зокрема про вшанування талантів родин. З приємністю просвітяни згадують такий захід, проведений 2012 року у Маріямполі. Після Святої Літургії з участю митрополита Володимира Війтишина, багатьох священиків, відбулися численні родинні пісенні виступи. Поєднання у творчій праці Церкви і «Просвіти» є безцінно корисним і винятково перспективним.

Богдан СУШЕВСЬКИЙ,
просвітянин

ЧАС ШЕВЧЕНКА

УКРАЇНСЬКА МРІЯ
ЯК ЗАПОВІДІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

(Продовження. Поч. у №№ 23, 24)

ЗАПОВІДЬ ЧЕТВЕРТА. ПАМ'ЯТАЙТЕ ПРО СУД ГОСПОДНІЙ І ЗЕМНИЙ СУД

У Шевченкових віршах і поемах не раз трапляються майже апокаліптичні картини земного пекла. Ось – голос матері-України у тій-таки «Розритій могилі» 1843 року:

Степи мої запродані
Жидові, німоті,
Сини мої на чужині,
На чужій роботі.
Дніпро, брат мій, висихає,
Мене покидає,
І могили мої милі
Москаль розриває.

А ось (у посланні «І мертвим, і живим...») – про соціальні кривди у виконанні «оглухлого» панства, не здатного почути лихо тих, кого воно визискує:

Кайданами міняються,
Правдою торгують.
І Господа зневажають,
Людей запрягають
В тяжкі ярма...

Слова знайдені такі, що важко сказати, де закінчується біль і починається лють...

Нагадування про Господа в Шевченковому посланні звучать як рефрен. Поет постійно нагадує про Божий суд, про те, що примноження зла на землі рівнозначне зневазі до Господа. Він і в інших творах не раз апелюватиме до християнської свідомості тих, кому адресувалися його слова. Авторитет Бога, його заповідей видавався йому найголовнішим, найсильнішим, – може, навіть останнім арґументом у полеміці з тими, хто чинить зло.

Щоправда, не забував Шевченко й про суд земний, прозоро натякаючи на помсту посполитого люду, доведеного до межі відчаю, що його слід було б назвати екзистенційним:

Орють лихо,
Лихом засівають.
А що вродить? Побачите,
Які будуть жнива!
Схаменіться, недолюди,
Діти юродиві!

У Шевченкових єремііадах неважко почути адресовану блудним синам України погрозу страшним судом, що вершитиметься уже й не на небесах, а на землі:

Схаменіться! будьте люди,
Бо лихо вам буде.
Розкуються незабаром
Заковані люде,
Настане суд, заговорять
І Дніпро, і гори!
І потече сторіками
Кров у синє море
Дітей ваших...

Шевченко не шукає меж для свого лютого сарказму – він віщує страшний пароксизм помсти «немудрого» й «невченого» простолюду, криваву стихію, апокаліпсис, який неминуче настане, якщо «діти юродиві» не схаменуться.

Але уявлення про помсту не залишалося в Тараса Шевченка незмінним. То в молодості він кликав «добре вигострить сокиру та й заходиться вже будить хиренну волю»; то у «Заповіті» він мобілізував скривджених гаслом порвати кайдани і окропити їх «вражою злою кров'ю». А ось в одному з останніх віршів Шевченка в картині оновлення, що гряде, з'явилися дещо інші інтонації і слова: згадавши сокиру, поет цього разу мовби заперечив самому собі (хоча загалом картина помсти залишалася грізною). Ішлося про алегоричний «старий дуб», поточений шашіллю:

А од коріння тихо, любо
Зелені парості ростуть.
І виростуть; і без сокири
Аж зареве та загуде
Козак безверхий упаде,
Розтрощить трон, порве порфіру,
Роздавить вашого кумира,
Людські шашелі. Няньки,
Дядьки отечества чужого.

«Козак безверхий» тут символізує «посполите» – поки що безелітне! – українське буття, що, зрештою, не може тривати вічно саме так, у безладності й безнадії. Шевченко віщує неминуче настання іншого життя, тож вірш завершується окрайцем майбутньої ідилії, здійсненої мрії – мовби перед внутрішнім зором поета знову замерехтів його «садок вишневий».

Мотив суду звучить і в «Давидових псалмах» Шевченка. «Земних владик» тут судить «Небесний Владика», причому знову – за соціальні кривди:

Доколи будете стяжати
І кров невинну розливать
Людей убогих? А багатим
Судом лукавим помагать?

Остання репліка Господа особливо показова – про «лукавий суд», що обслуговує багатих, а не закон. Псалом завершується характерним зверненням до Бога: «Встань же, Боже, суди землю і судей лукавих». Цілком очевидно, що йдеться не про якусь одноразову дію: ось уже й нам зрозуміло, що «Небесному Владиці» роботи у цьому напрямку вистачить надовго.

ЗАПОВІДЬ П'ЯТА. ОСТЕРІГАЙТЕСЯ МОСКОВСЬКИХ ОБІЙМІВ

Настирливі політичні обійми в певних ситуаціях схожі на запрошення до «інтеґраційних процесів». Про те, чим вони закінчуються, Тарас Шевченко писав не раз. У поемі «Великий льох» три душі дівочі карають себе за мимовільні гріхи. Одна – за те, що перейшла з відрами вповні шлях Богданові Хмельницькому, коли «він їхав в Переяслав Москві присягати...» Друга – що «цареві московському коня напоїла» (себто – Петрові І напередодні спалення і сплюндрування Батурина). Третя – за те, що усміхнулася Катерині ІІ, коли та пливла «В Канів по Дніпрові». З тих малих, начебто зовсім мізерних, гріхів, за логікою автора «Великого льоху», і постала драматична містика української історії – втрата волі.

Як сатира на імперське «ощасливлення» підкорених народів сприймалася і сприймається Шевченкова поема «Кавказ». У ній виразно чується полеміка з Пушкіним як автором «Кавказского пленника» та вірша «Клеветникам России» з характерною для них глорифікацією мілітарного підкорення Росією народів Кавказу і Польщі. Як відомо, поему «Кавказ» Шевченко присвятив своєму другові Якову де Бальмену, вбитому на війні Росії з Чеченею. Поет подумки звертався до нього зі словами туги й скорботи: «Мій Якове добрий! Не за Україну, А за її ката довелось пролить кров добру, не чорну. Довелось запить з московської чаші московську отруту!». Смуток цих слів – подвійний: Шевченкові жаль втраченого молодого життя, але він тужить ще й від того, що це марна втрата, що кров Якова не за рідний край пролита: її випив невситимий молох московського самодержавництва...

Володимир ПАНЧЕНКО,
професор Національного університету «Києво-Могилянська академія»

(Далі буде)

ДО ДІЇ!

ПОКИ НЕ ВДАРИВ ДЗВІН

Уряд М. Азарова 19 лютого 2013 р. подав до Верховної Ради України черговий законопроект 2342, який надає содомістам (збоченцям) особливі права й переваги перед іншими громадянами (зміна статті 2 Кодексу законів про працю). Згідно з ним содоміст може подати на першого ліпшого громадянина в суд, навіть як буде сказано в церкві, що содомізм – це гріх, а також якесь інше слово, яке, як він вважатиме, його дискримінує. Але ж потрібно роз'яснити всім нечестивцям, що закон, який насаджує зло, суперечить вірі українського громадянина, не дійсний, не може й не буде виконуватись, як це було за часів перших християн, не зважаючи на переслідування. Повинен бути ухвалений закон, який би допомагав цим нещасним людям-содомістам стати нормальними. У квітні сенат Франції відхилив подібний закон, зважаючи на протест мільйонів французів. А ми?

Але це не перший злочин проти моралі українського народу. Ще раніше славнозвісний міністр освіти Табачник запровадив до шкільної програми зі світової літератури для читання твори авторів із секти сатаністів. Читайте і розбещуйтесь.

Та нас хочуть знищити не тільки духовно. Вже розпочався розпродаж землі. Компанія із Саудівської Аравії купила 29 тисяч гектарів українських чорноземів.

Це злочин проти українського народу. І рано чи пізно земля буде повернена, а винні – покарані.

Адреси:
Президенту України:
В. Януковичу
вул. Банкова, 11
м. Київ, 01220

Прем'єр-міністру України
М. Азарову
вул. Грушевського 12-2
м. Київ 01008

Учімося чужого. У скандинавських країнах існує ринок орендованої землі зі щорічним тендером. У Швеції продаж землі вважається злочином і винні несуть кримінальну відповідальність.

Геть від влади – ворожих, тупих, жадібних, що на доларові папірчики обмінюють українську землю, зрошену кров'ю не одного покоління українців, які за неї боролися з окупантами.

Бурштинське МО ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка закликає українців скеровувати протести Президенту, прем'єр-міністру, Верховній Раді проти ухвалення вище згаданих законів. Скористайтесь своїм конституційним правом (стаття 40). Тільки ініціативні й свідомі громадяни побудують сильну і заможну державу.

Голові ВРУ
В. Рибаку
вул. М. Грушевського,
м. Київ, 01008

ЖИТТЯ ОСЕРЕДКІВ

ЦІКАВА ЗУСТРІЧ

На запрошення Калуського ВПУ № 17 перед вихованцями виступили члени Правління обласної «Просвіти», доктор медичних наук, професор Івано-Франківського національного медичного університету Степан Ґеник. Він порушив одну з найважливіших суспільних проблем – «Соціально-медичні причини вимирання української нації». А також письменник, громадсько-політичний діяч Дмитро Захарук з темою «Національна ідея як векторний компонент моделі самовідтворення української нації». У перебігу зустрічі він подарував навчальному закладові, Калуській «Просвіті» чимало власних книжок.

Учні уважно слухали й цікавилися ситуацією. Одна зі слухачок запитала, скільки людей вмирає від алкоголю. Професор відповів: «Щодня цей світ полишає 23 особи».

Присутні переконалися, що треба розумно харчуватися, не вживати алкоголь, позбутися інших шкідливих звичок, щоб жити, як європейці, не дозволяти владі дбати лише про себе, своїх родичів, не обирати бандитів до парламенту, примусити депутатів ухвалювати закони, які потрібні нації...

Ігор КОТИК, *просвітянин*

БЕЗ КУПЮР

ДУМКИ ПРО «ПРОСВІТУ» І ПРОСВІТЯН

Для мене справжній просвітянин – це той, хто боронить національне за будь-якої ситуації і робить це послідовно.

Павло Мовчан

Просвіта – найуспішніший соціально-політичний проект в історії України для утвердження національної ідеї.

Степан Волковецький

Бути просвітянином – це стояти в обороні всього рідного, українського.

З газети «Слово Просвіти»

Правду треба говорити українцям просто в вічі. У східняків і галичан єдиний дух, єдина мова, єдине прагнення.

Зі «Слова Просвіти»

Сміливо ж, браття,
до праці ставайте.
Час наступає – ходім!
Дяка і шана робітникам щирим,
Сором недбалим усім.

Борис Грінченко,
письменник, перший голова Київської «Просвіти»

Утвердження, повсюдне функціонування української мови в Україні – основа безпеки української нації.

Зі «Слова Просвіти»

Яке зерно – добро чи зло – посіють в душу маляти, таким зросте майбутнє покоління.

Зі «Слова Просвіти»

Просвіта... Цей рух був природною формою захисту українцями свого духовного світу і Національної неповторності.

Зі «Слова Просвіти»

Скільки голів здобудемо для «Просвіти», стільки душ скаже, що ця земля – Україна, а вони – українці.

Володислав Федорович

У календарі «Просвіти» за 1927 рік надруковано десять заповідей, у яких виразно сформульований девіз просвітянина:

1. Я є «Просвіта», яка вивела тебе й виводить інших з нетрів темряви, неволі духу. Допоможи добрій справі.
2. «Просвіта» не залишила ніколи без відповіді заклик душі, яка виходу з темряви шукає.
3. Пам'ятай, що день 8 грудня є днем народження «Просвіти». День цей згадуй дарунком долі для неї!
4. Освіта і знання дозволяють тобі краще жити. Пам'ятай, що є ще мільйони українців, які також того бажають і чекають на твою допомогу. Вступай у члени «Просвіти».
5. Не вбивай дух народу своєю байдужістю! Доклади руку до розбудження його, зроби це як член «Просвіти».
6. Не будь паразитом на тілі народу, який тебе виховав. Якщо вже маєш освіту, дай іншим. Будь членом «Просвіти!»
7. Бери від інших народів і культур усе добре та гарне й давай своєму народові. Роби просвітнє діло!
8. «Просвіта» – це найкращий вартовий українського духу, і ти як член стань до її лав!
9. «Просвіта» – це велика армія. Хто не в її лавах, той дизертир!
10. Нехай не буде жодного українця, який не був би членом «Просвіти».

Зібрав ***Богдан СУШЕВСЬКИЙ,***
просвітянин

НЕЗАБУТНІ

ПОЛІТВ'ЯЗЕНЬ, ПРОСВІТЯНИН, ПИСЬМЕННИК

У міській Коломийській бібліотеці для дітей № 1 відбувся вечір пам'яті з нагоди 65-річчя незабутнього політв'язня, члена НСПУ, НСЖУ, ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, Конґресу української інтеліґенції, голови міськрайонної організації політв'язнів і репресованих, почесного громадянина Коломиї Дмитра Гриньківа, якого не стало наприкінці січня 2012 року.

Завідувачка бібліотеки Надія Дідик розповіла про життєвий і творчий шлях уродженця с. Марківка, якого під час заочного навчання в інституті нафти й газу за антирадянську діяльність засудили на сім з половиною років таборів суворого режиму в Кучино на Уралі, де доля звела з громадсько-політичними діячами Левком Лук'яненком, Євгеном Сверстюком, В'ячеславом Чорноволом, Ігорем Калинцем, Олексою Різниківим та іншими. Після в'язниці працював на заводі «Коломиясільмаш», у міськвиконкомі. Редаґував підпільні альманахи «Карби гір», «Досвітні вогні», був головним редактором газети «На переломі». Депутат першого демократичного скликання. Очолював місцеву організацію Української республіканської партії. Автор багатьох публікацій, двадцяти поетичних і прозових художніх та документальних книжок. Лауреат премій імені О. Довбуша, Т. Мельничука та Л. Гринюка. Нагороджений медаллю «Будівничий України», грамотами.

На вечорі, на який була запрошена родина Гриньківих, спогадами про добру людину поділились начальник відділу культури міськради Уляна Мандрусяк, заслужений працівник культури України Ольга Руданець, голова Коломийської «Просвіти» Василь Глаголюк, голова місцевої спілки художників Емілія Бережницька, член НСПУ Василь Рябий, член НСЖУ Іван Війтенко й літератори Василь Михайлищук і Зеновій Винничук, колишні політв'язні Ігор Кічак, Юрій Рудко, Микола Самокишин, який навчався із Гриньківим в одному класі, був разом із ним у підпільній націоналістичній молодіжній організації, та інші.

Треба сказати, що особливий настрій на вечорі створили активні читачі бібліотеки школярі Богдана Мельник, Петро Ніньовський та гімназистка Ірина Тимофіїв, які читали вірші з доробку Дмитра Гриньківа. Пісню на його слова виконав на гітарі Олександр Дудієв.

11 червня, в день народження Д. Гриньківа, на будинку, де він мешкав, встановили меморіальну дошку.

Михайло СЛОБОДЯН, *член НСЖУ*

ЗДОРОВ'Я

ЗАДЛЯ МАТЕРІ Й ДИТЯТИ

Репродуктивне здоров'я як складова загального здоров'я є важливим чинником забезпечення сприятливих демографічних перспектив країни, важливою передумовою формування її демографічного, а отже, й соціально-економічного потенціалу в контексті забезпечення її сталого розвитку як стратегічного завдання, що стоїть перед українським суспільством.

Центр планування сім'ї (ЦПС) (завідувачка – О. Н. Мазурок) як поліклінічне відділення Обласного перинатального центру (головний лікар – І. В. Вакалюк) організовує і сприяє допомозі матері й дитини. Тут жінки, молоді матері можуть одержати консультацію, пройти обстеження й лікування без застосування складних маніпуляцій, які проводяться виключно в стаціонарних умовах. Об'єднуючи у своїй структурі високопрофесійних спеціалістів – лікарів-гінекологів дитячого та підліткового кабінету, кабінету патології шийки матки, ультразвукової діагностики, терапевтів і психологів, а також лабораторію і денний стаціонар, наша служба успішно виконує низку важливих завдань. Зокрема, формує засади здорового способу життя, в тому числі безпечної статевої поведінки, організаційно й методично забезпечує діяльність державних структур і громадських організацій, здійснює профілактику інфекцій, що передаються статевим шляхом, веде підготовку відповідних медичних, педагогічних працівників і кадрів для центрів (кабінетів) планування сім'ї... І в найширшому аспекті займається підвищенням демографічної культури населення.

Стаючи на облік з вагітності, жінки в повному обсязі проходять у нас клініколабораторне обстеження і стають на спостереження акушер-гінеколога. Він надає інформацію щодо перебігу вагітності, у разі відхилення від норми – лікує патологію чи скеровує у стаціонар Обласного перинатального центру.

Жінкам із гінекологічною патологією призначають адекватне дообстеження та лікування, майже за таким же принципом, як і при вагітності. Якщо патологія серйозна і потребує оперативних втручань або складних маніпуляцій, пацієнтку скеровують у гінекологічне відділення структур 3–4 рівня надання медичної допомоги.

З метою статевого виховання майбутніх матерів у школах проводять профілактичні огляди дівчаток 8-их класів, опитування про характер менструальної функції, оскільки в цей період відбувається інтенсивний розвиток жіночої статевої системи. Лікарі розуміють важливість цих дій, бо, як кажуть, як фундамент закладеш, так будинок і стоятиме. Продіагностувавши патологію в ранньому віці, можна її й вилікувати, аби не перейшла у хронізацію. Бо тоді з нею боротися значно важче. Для учениць 10–11 класів проводять лекції з сучасних методів контрацепції. Їхня мета – донести необхідну інформацію про контрацептиви в широкому розумінні, вплив того чи іншого методу на жіночий організм, а також плюси та мінуси кожного з них. Входження у доросле життя вимагає розуму...

Галузь акушерства-гінекології щоразу набуває розвитку й поділу на вузькоспеціалізовані напрямки, бо у молодих зростає попит, у жінок і мам проблем зі здоров'ям збільшується, зростає захворюваність жіночого населення. Не вживати адекватних заходів – гріх! Кожен працівник Центру планування сім'ї, відштовхуючись від настанов Гіппократа, постійно підтримують пацієнтів, намагаючись допомогти настільки, наскільки це дозволяє сучасна медицина. Тому просимо не боятись лікаря акушер-гінеколога, можливо, він стане найкращим вашим другом і другом вашої родини. Бо ж немає на землі більшого щастя ніж здоров'я матері й дитини!

Андрій МАСНИК,
лікар акушер-гінеколог ЦПС

ТАЛАНТИ ТВОЇ, УКРАЇНО

Орест Степанович Голоневський народився 1945 року на Львівщині. Через три десятиріччя закінчив Львівський інститут прикладного і декоративного мистецтва за спеціальністю «художня кераміка», працював у художньому комбінаті, викладачем в Івано-Франківській художній школі. Нині – доцент кафедри декоративно-прикладного мистецтва і етнодизайну Інституту мистецтв ПНУ ім. В. Стефаника, основоположник школи художньої кераміки і етнодизайну на основі вивчення і відтворення трипільської культури. Член Національної спілки майстрів народного мистецтва України.

ОЖИВЛЕННЯ ГЛИНИ

Орест Голоневський і його учні за роботою

Про те, що Орест Степанович – митець, педагог, прекрасний товариш, фахівець своєї справи, який любить життя і людей – можна почути не тільки від його учнів, колеґ, поціновувачів мистецтва, але й від людей, які мали змогу спостерігати його в роботі, хоч раз спілкувалися з ним. Кожен відзначає його високі людські чесноти: людяність, скромність, товариськість, подвижництво, родинність, одержимість у праці, високу ерудицію.

Не одна людина зацікавлено й захоплено оглядає керамічні панно в конференц-залі готелів «Надія» в Івано-Франківську та «Меркурій» в Калуші, керамічні художні вази й кашпо в залах засідань облдержадміністрації, керамічні вироби на виставках. Скільки вдячних слів за допомогу, школу, підтримку, життєві уроки сказали на адресу цього щирого, з привітною усмішкою, добрим серцем і золотими руками чоловіка.

Тож захотілось побачити Ореста Степановича за роботою серед учнів і колеґ, які є його вихованцями, серед загадкових творінь майстра, почути розповідь про магію творення, відчути живильну енерґію глини, жар печі й вдихнути аромат керамічної випічки, торкнутися глянцу емалі й розгадувати знаки Трипілля.

Тихо, мов у царство таємничості, заходиш в майстерню-клас, що по вулиці Мазепи, 8. Нахилившись над глиняним замісом, студенти, не помічаючи мене, власними руками втілюють свій задум, що оживає і ось-ось випурхне з рук чи-то птахом, чи глеком, чи тарілкою. Панує аура творчості, на стінах – ескізи, а на поличках, мов пасочки, дихають теплом кольору, лоском емалі, фантастично-привабливими формами, взорами, сюжетами витвори мистецтва молодих і талановитих продовжувачів справи Вчителя.

Згадуються слова Маріамь Асатрян – випускниці 2012 року, яка чотири роки тому показувала мені свої перші роботи, захоплено говорила, що закохалась у кераміку. Бо ж Орест Степанович відкрив у ній, вірменці за походженням, ген кераміста й відродив, зростив і запалив у душі, думках – творчий неспокій і відчуття глини, яка приносить душевний спокій, гармонію, відчуття родинних коренів, які дають сили піднятися до вершин творчості. В роботі з глиною, зізналась Маріамь, я відчуваю себе дитиною Всесвіту і чую голоси вічності, в мені нуртує енерґія життя і творчості, я не відчуваю часу і втоми. Саме тому, вже одержавши диплом, маючи роботу, викроює час, щоб прийти в майстерню до Вчителя, Друга, надихатись повітрям творчості, наспілкуватись, бо це велике щастя – мати таку можливість.

Так, такі дружні стосунки між Вчителем і учнями пам'ятаються і оберігаються, адже учні для нього – як і його власні діти – Соломія і Тарас, внуки, їм віддає тепло, батьківську опіку, ділиться знаннями, своїм прикладом надихає на творчість, терпеливість і результативність.

Нещодавно зайшла розмова з відомим грузинським драматургом, режисером, який впродовж останніх п'яти років творить на Прикарпатті. Зокрема, втілює проект – футбольні керамічні булави, присвячені відомим спортсменам, митцям, політикам різних держав. Їх він присвятив «Євро-2012» і цим дав йому продовження.

Рагулі Власідзе в Україні довго шукав майстра кераміки, щоб опанувати школу й виготовити задумані ним булави. І Бог привів його до Вчителя – Ореста Голоневського. «Коли я побачив за роботою Ореста Степановича, порозмовляв з ним, – говорить Рагулі, – то відчув, що це та людина, яку я шукав, це дійсно професіонал, це Творець. Я відчув його духовний світ на тонкому рівні, мене вразив політ фантазії, вміння Ореста Степановича відкривати потаємні двері для сприйняття нових знань і розвитку вмінь. І він щедро мені їх віддавав і розкривав у мені те, що, може, було в мені закладене. Так я почав інтуїтивно відчувати, якої консистенції має бути заміс глини, температура печі, точки готовності випічки й вистигання. А ще я навчився у нього, як будувати стосунки з людьми: на глибокій повазі особистості, дружелюбності, вірі й довірі, рівності. В цього прекрасного чоловіка мене вражає ставлення до своєї справи, як до молитви, а ця святість – і в мистецтві, і у навчанні, і в житті. Я щасливий і гордий, що Бог дав мені такого вчителя і друга, і я вдячний йому».

Знаю, що в Ореста Степановича були чудові вчителі й він продовжує традиції їхньої доброї школи. Можливо, тому і його вихованці охоче продовжують його справу. Поруч Галина Лозановська-Гребенюк, Ростислав Кудрявцев, на кафедрі дизайну – донька Соломія, на інших кафедрах – Оксана Веретко, Ліля Литкан, Меланія Сеник, без п'яти хвилин стануть вчителями-наставниками нинішні випускники Юля Трошко, Людмила Савко, Галина Залеська, які одержали міцну професійну, життєву і творчу базу, які навчились творити магію кераміки, яка збагачує позитивною енерґією, що йде з глибини землі й душі, рук Творця, музики природи, яка студенить джерелом і підносить.

Можливо, тому зараз спостерігається ретроспектива духовного мистецтва в часи трипільської епохи, проводяться фестивалі, організовуються експедиції на розкопки й дослідження таємниць тих часів, а студенти разом із учителями виготовляють чудові вироби за мотивами трипільської культури. Замилуватись і надивуватись можна споглядаючи глек, на якому ще глечики різних форм – символів трипільських знахідок у різних районах, а ще – біноклевидний чи-то глечик, чи-то бубен, або моноклевидний і триноклевидний посуд, виготовлені Орестом Степановичем, які побували на багатьох виставках не тільки України, а й різних держав.

Студенти реалізують своє бачення. І це прекрасно, адже на кафедрі щороку відкриваються нові спеціалізації, опанування яких розкриває можливості поєднувати різні види мистецтва, а це підносить зацікавленість людей в одержанні спеціальності, майстер-класів.

Як сказав у розмові завідувач кафедри Богдан Тимків, у такій атмосфері творчості, взаємоповаги, працьовитості, виховуються спеціалісти й творці, а ядром кафедри є Орест Голоневський. Можу додати, що за підтримки дирекції, завідувача кафедри, які забезпечують умови для навчання і розвитку творчості, і маємо добрі результати.

Божена ІКАЛЮК, *школа журналістики*

ЛАУРЕАТИ

ДУХОВНА СИЛА

Володимир Франкевич став цьогорічним лауреатом міської премії імені Тараса Мельничука. Його ім'я засвітила книжка «Як дим над рікою», яка є першою в літературній біографії уродженця та мешканця с.Остапківці Коломийського району. Він закінчив середню школу в Гвіздці. Відслужив у війську. Навчався в Косівському технікумі народних художніх промислів.

Книголюб, член Всеукраїнського товариства «Просвіта» імені Тараса Шевченка Володимир Франкевич захоплюється поезією зі шкільних років. Свої проби пера майже не друкував. По-справжньому з його творчістю познайомив читачів часопис «Вільний голос», висвітлюючи презентацію книжки в райбібліотеці.

Автор передмови член Національної спілки письменників України Василь Рябий зазначає, що Володимир Франкевич вийшов на люди зі своїм творчим доробком, якого виколисував понад двадцять років. Увесь цей час він не тільки працював художником, директором Будинку культури у Гвіздці, інструктором з рукопашного бою, підприємцем, охоронцем, але й читав і писав, довго виважував ліричні рядки, що є добрим прикладом для тих, хто пише поспіхом, не має почуття відповідальності за слово.

Віршує Володимир Франкевич у традиційній манері. Його ліричні рядки займають 240 сторінок, входять у розділи «Земне і насущне», «Між любов'ю і ненавистю», «Вічність матерії. Всесвіт». Він роздумує про знайомі нам проблеми.

Можна мати достаток, машину,
Й бути бідним, нікчемним в душі.
Страшно мати дітей і дружину,
Що холодні, байдужі, чужі...
Від нерідних у доброму слові
Можна радість,
підтримку знайти,
І відчути смак ласки, любові
В щиро поданій кварті води.

Ліричний герой, як зауважує автор передмови, справжній християнин, переймається чужими клопотами, болями, суперечностями. Він роздумує про свою участь із часу народження на планеті Земля, а ще осмислює участь митця у суспільстві, в творенні й захисті краси душі:

Нам подобу свою дав Творець...
Хтось позує.
Хтось є портретистом.
Лиш абстракцій майстри,
хай їм грець! –
Все спотворюють
з демонським хистом.
Й шанувальники
в них не прості...
Грошовиті! Хотів би спитати,
Чи бажали б вони у житті
Тих полотен героями стати?

– Для мене віршування – це поетичне сприймання світу, сповідь душі, – говорить пан Володимир. – Поезія – це безупинне пізнання світу, один зі способів вираження потаємних спалахів душі, насиченої враженнями від виру життя. Вона зі мною кожну мить, мов подих Всевишнього. Коли буває важко, раджу брати до рук книжку й читати. Поезія додає духовної сили.

А про відзначення премією новий лауреат сказав:

– Подавала мою книжку на здобуття Мельничуківської премії райбібліотека, за що вдячний. А ще дяка комісії міськради, яка проголосувала за мою літературну працю. Не заспокоююсь на досягнутому. Працюю над наступною книжкою, щоб підтвердити звання лауреата премії імені Тараса Мельничука – знаменитого поета, Шевченківського лауреата.

Книжку «Як дим над рікою» Володимир Франкевич подарував бібліотекам. Вона знайде своїх читачів.

Василь НІНЬОВСЬКИЙ,
член НСЖУ

ВАРТО ЗНАТИ

ДЕ ЯКИЙ ҐРУНТ

Кожен городник хоче знати, який у нього ґрунт на ділянці. Оскільки аґрохімічних лабораторій нині катма, то визначити його можна за рослинами, які проростають найчастіше як бур'ян. У минулих числах ішлося про те, що на вологих та глинистих ґрунтах споро ростуть мати-й-мачуха, хвощ польовий, м'ята польова, а на ґрунтах нейтральної та слабокислої реакції – ромашка непахуча, пирій повзучий, редька польова, польовиця біла, манжетка конюшина, повзучка. Збагачені азотом ґрунти полюбляють лобода біла, лобода розкидиста, грицики, кропива жалка, кропива дводомна, мокриця, глуха кропива. На ґрунтах середньої та сильнокислої реакції ростуть барвінок, щавель горобиний, серадела маленька, подорожник великий.

А ось які рослини переважають на ґрунтах лужної реакції...

ПАМ'ЯТІ ПОЕТА

Просвітяни Калущини і всього краю глибоко сумують з приводу важкої втрати – раптової смерті поета, журналіста, активіста «Просвіти», громадського діяча, лауреата державних літературних премій **ВАСИЛЯ ГАНУЩАКА,** уродженця села Микитинці, що біля Івано-Франківська.

Його доброту, чесність, самовіддану журналістсько-письменницьку працю на початках Незалежності у передвіснику «Галицької Просвіти» – часописі «Новий час», його книжки, а також неабиякий патріотизм завжди пам'ятатимуть українці.

Похований у рідному селі. Хай пухом буде українська земля.

Вічная пам'ять.

Від імені просвітян, Правління ІФ ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка ***Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ***